

Detaljplan for riving av 50 kV luftledning Gamle Hjelmeland transformatorstasjon – Hjelmeland kraftstasjon

April 2026 – Høring i regi av Lnett

Sammendrag

Lnett har søkt om tillatelse for riving av følgende elektriske anlegg i Hjelmeland kommune, Rogaland:

- 50 kV luftledning fra Gamle Hjelmeland trafostasjon til Hjelmeland kraftstasjon med omtrent 6 km lengde

Søknaden om tillatelse til riving oversendes Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som behandler den i henhold til gjeldende lovverk. Lnett sender søknaden om riving og detaljplanen på høring i forkant av oversendelse til NVE, for å korte ned saksbehandlingen for NVE.

NVE har bedt om innsending av detaljplan sammen med rivesøknaden for parallell saksbehandling.

Detaljplan er et forventet vilkår for tillatelse for riving av ledning, og er utarbeidet i tråd med NVE sin veileder for detaljplan for nettanlegg. Samtidig skal detaljplanen benyttes som et praktisk dokument i anleggsfasen. Detaljplanen er bygd opp for å kunne svare ut begge disse formålene.

Detaljplanen skal godkjennes av NVE før anleggsstart, og skal være et styrende dokument gjennom anleggsfasen.

Informasjon om prosjektet finnes også på prosjektets nettside:

<https://www.l-nett.no/utbyggingsprosjekter/hjelmeland-riving-av-50-kv/>

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Beskrivelse av prosjektet	5
1.1.1	Detaljplanens formål og virkeområde	6
1.1.2	Fremdriftsplan	6
1.2	Anlegget, konsesjonæren og organisering	6
1.3	Eiendomsforhold	7
2	Oppfølging fra tillatelse til riving	8
2.1	Gjennomgang av vilkår og styrende forutsetninger	8
2.2	Vilkår om involvering	8
3	Endring fra konsesjon	9
4	Kunnskapsgrunnlag og krav etter annet lovverk	9
4.1	Oppdatert kunnskapsgrunnlag	9
4.2	Krav etter annet lovverk	9
4.2.1	Kulturminneloven	10
4.2.2	Forurensningsloven og forurensningsforskriften	10
4.2.3	Vegloven	11
4.2.4	Motorferdselsloven	11
4.2.5	Naturmangfoldloven	11
4.2.6	Drikkevannsforskriften	11
4.2.7	Luftfartsloven	11
4.2.8	Friluftsløven	11
4.2.9	Vannressursloven	11
4.2.10	Arter unntatt offentligheten	11
4.2.11	Bruk av veier	12
5	Beskrivelse av anlegg	12
5.1	Arealbruk	12
6	Beskrivelse av anleggsarbeidet	12
6.1	Terrenginngrep	15
6.1.1	Riggplasser, anleggsveier og helikopterbruk	15
6.2	Avbøtende tiltak	16
6.2.1	Jordbruksarealer og beitedyr	16

6.2.2	Dersom det påvises fremmedarter eller sykdom på enkelte gårds- og bruksnummer skal beskrivelse under kapittel 6.2.7 følges. Naturmangfold	16
6.2.3	Kulturminner	17
6.2.4	Friluftsliv	17
6.2.5	Forhold til andre offentlige og private arealplaner	18
6.2.6	Forurensning og avfallshåndtering	18
6.2.7	Fremmedarter	19
6.2.8	Støy	19
6.2.9	Støv	19
6.2.10	Varslingsplan	20
6.3	Kontroll og rapportering	20
6.4	Avvikshåndtering	21
7	Føringer for driftsfase og internkontroll	21
7.1	Føringer for driftsfasen	21
7.2	Internkontroll for krav til miljø og landskap	21
7.3	Implementering og oppfølging	22
8	Vedlegg	22
9	Kilder	22
10	Revisjonslogg	22

Saksbehandler: Olav Aleksander Naurstad

Eier:

Mads Vegard Vold

Status: Høring i regi av Lnett

Organisasjon:

Lnett/Prosjektstyring

Referanse: 20026885

Dokumenttype:

Detaljplan for nettanlegg

Opprettet data: 16.02.2026

Endret dato:

10.04.2026

1 Innledning

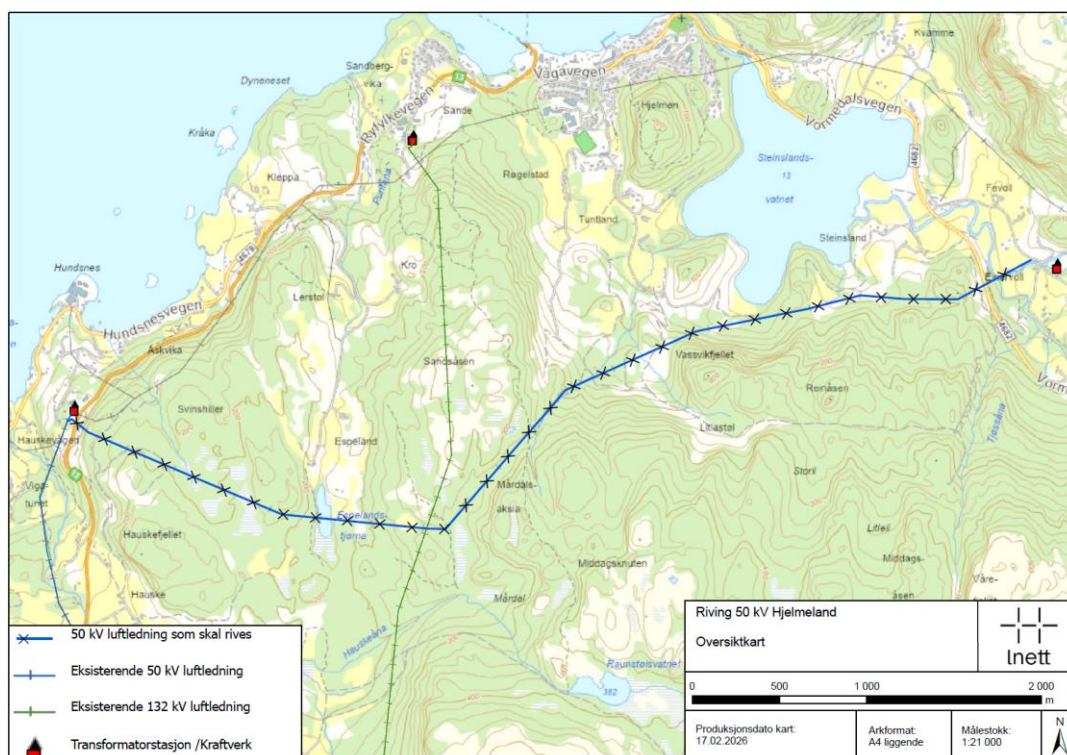
1.1 Beskrivelse av prosjektet

I forbindelse med etablering av nye Hjelmeland transformatorstasjon og endret nettilknytning faller behov for 50 kV luftledning mellom Gamle Hjelmeland transformatorstasjon og Hjelmeland kraftverk bort. Strømforsyningen til Hjelmeland er lagt om slik at kunder i dette området nå er tilknyttet distribusjonsnettet fra nye Hjelmeland transformatorstasjon. 50 kV forbindelsen mellom Gamle Hjelmeland transformatorstasjon og Hjelmeland kraftverk kan derfor rives.

Lnett sender rivesøknad for Gamle Hjelmeland transformatorstasjon og Hjelmeland kraftverk til NVE parallelt med detaljplanen for rivingen.

Luftledningen som skal rives går over en lengde på omtrent 6 km, se oversiktskart i Figur 1-1. Ledningsen består av totalt 51 master i tre. Anlegget ble bygget i 1992 og består av en luftledningskonstruksjon med 3 × FeAl nr. 50 som faseliner. Linjen er ført fram på H-master i tre med ståltraverser, og det benyttes komposittisolatorer som faseoppheng.

Tiltaket berører Hjelmeland kommune i Rogaland fylkeskommune.

Figur 1-1 Oversiktskart over luftledning (blå linje med sorte kryss t) som omsøkes revet

1.1.1 Detaljplanens formål og virkeområde

Formålet med detaljplanen er å sikre at anleggsarbeidet blir utført i henhold til vilkårene gitt i tillatelsene. Detaljplanen beskriver hvilke aktiviteter som skal gjennomføres som en del av prosjektet (anleggsaktiviteter, transport, arealbruk), og gir også en beskrivelse av hvordan påvirkningen på miljø i forbindelse med anleggsarbeidene skal minimeres.

Detaljplanen baserer på seg på NVE sin veileder for detaljplan for nettanlegg¹.

Den godkjente planen skal også brukes av Lnett i forbindelse med gjennomføring og oppfølging av anleggsarbeidene og av NVE for kontroll av gjennomføring av prosjektet. Lnett har ansvaret for at den godkjente planen følges opp under gjennomføring.

1.1.2 Fremdriftsplan

Fremdriftsplan for riving av 50 kV luftledning mellom Gamle Hjelmeland Transformatorstasjon og Hjelmeland kraftverk er vist i Tabell 1-1 nedenfor. Det er ventet at tillatelse til riving gis i løpet av sommeren 2026 og at selve arbeidet med rivingen kan gjennomføres i løpet av høsten 2026.

Fremdriften i prosjektet skal kunne tilpasses underveis dersom stedlige forhold eller ønsker fra grunneiere tilsier at det er fornuftig med endringer. Fremdriften vil også måtte tilpasses lokale forhold knyttet til sensitive arter og deres hekkesesong. Dette kan derfor være utslagsgivende på rekkefølgen for anleggsarbeidene langs linjeledningene.

Tabell 1-1 Tidsplan

Aktivitet	2025	2026	2027
Behandling av søknad hos NVE		■	
Utarbeidelse og godkjenning av detaljplan		■	
Detaljering og forberedelse		■	
Riving og istandsetting			■

1.2 Anlegget, konsesjonæren og organisering

Informasjon om anlegget, anleggseier og organiseringen av prosjektet er vist i Tabell 1-2 Informasjon

¹ <https://veiledere.nve.no/energi/detaljplan-for-nettanlegg/detaljplan-for-nettanlegg/>

Tabell 1-2 Informasjon om konsesjonæren og organisering av prosjektet.

Navn på tiltaket:	Riving 50 kV luftledning Gamle Hjelmeland transformatorstasjon – Hjelmeland kraftverk	
Kommune:	Hjelmeland kommune	
Fylke:	Rogaland	
Navn og NVEs referanse på konsesjonen:	Fylles ut når vedtak fra NVE foreligger	
Innhold i søknaden:	Riving av 50 kV luftledning og master fra gamle Hjelmeland	
Konsesjonær/ prosjekteier:	Navn: Lnett AS	
	Kontaktperson: Fabian Schenker Sepulveda	Telefon: 91 89 41 54 E-post: fabian.sepulveda@l-nett.no
Organisasjonsnummer:	980 038 408	
Miljøansvarlig:	Navn: Lnett AS	
	Kontaktperson: Olav Aleksander Naurstad	Telefon: 99 78 79 77 E-post: olav.naurstad@l-nett.no
Organisasjonsnummer:	980 038 408	
Adresse:	Jærveien 35, Sandnes	
Kontaktinformasjon byggefase:	Prosjektleder byggefase: Mads Vegard Vold	Telefon og epost: 415 31 514 MadsVegard.Vold@l-nett.no
	Byggeleder: Mads Vegard Vold	Telefon og epost: 415 31 514 MadsVegard.Vold@l-nett.no
	Grunneierkontakt: Tommy Gausel	Telefon og epost: 917 84 172 Tommy.gausel@l-nett.no
	Fagkompetanse miljø: Olav Aleksander Naurstad	Telefon og epost: 997 87 977 olav.naurstad@l-nett.no

1.3 Eiendomsforhold

Luftledningene mellom Gamle Hjelmeland transformatorstasjon og Hjelmeland kraftverk strekker seg over flere eiendommer. Lnett mener å ha tilstrekkelige rettigheter til å rive luftledningene med tilhørende mastefundamenter gjennom tidligere rettsgrunnlag (som gjelder luftledningen).

I forbindelse med anleggsarbeidene vil Lnett få behov for midlertidige hjelpeanlegg (riggområder, anleggsveier, kjørespor mv.). Lnett har alt det vesentligste av rettigheter som anleggsarbeidet forutsetter (gjennom tidligere rettsgrunnlag og avtaler i forbindelse med rivningsarbeidet). Det tas sikte på at eventuelle rettigheter som måtte gjenstå erverves fortløpende gjennom dialog og avtaler i nødvendig omfang.

2 Oppfølging fra tillatelse til riving

2.1 Gjennomgang av vilkår og styrende forutsetninger

Lnett skal iht. avklaring fra NVE sende søknad sammen med NVE detaljplan for parallell behandling. Eventuelle nye vilkår som gis i forbindelse med godkjent søknad om riving må derfor måtte oppdateres i detaljplanen når dette foreligger.

2.2 Vilkår om involvering

I henhold til veileder for detaljplan skal detaljplanen utarbeides i kontakt med aktuelle kommuner, grunneiere og andre rettighetshavere. Lnett har vært i kontakt med berørte grunneiere langs strekningen. Lnett har alt det vesentligste av rettigheter som tiltaket og anleggsarbeidet forutsetter (gjennom tidligere rettsgrunnlag og avtaler i forbindelse med rivningsarbeidet). Eventuelle rettigheter som måtte gjenstå erverves fortløpende gjennom dialog og avtaler med berørte parter.

Det har også vært kontakt med Hjelmeland kommune for informasjon om de arbeidene som skal utføres i forbindelse med rivingen av luftledningene. Hjelmeland kommune er også en av de berørte grunneierne.

Høring av detaljplanen gjennomføres av tiltakshaver. I tråd med avklaringen fra NVE innhentes uttalelser fra de nevnte instansene og øvrige relevante interesser. Høringsgrunnlaget skal inneholde all nødvendig informasjon for å vurdere tiltaket, og både utsendelser og eventuell muntlig kommunikasjon skal dokumenteres. Etter gjennomført høring utarbeides et høringsnotat som sammenstiller alle innspill og viser hvem som er hørt samt hva som er sendt ut. Forutsatt at høringsinstansene har mottatt tilstrekkelig informasjon i vår høring, vil NVE ikke gjennomføre ny høring av søknaden eller detaljplanen. Eventuelle særskilte hensyn kan ivaretas som vilkår i rivetillatelsen.

Anleggsarbeidene vil utføres av Lnett, og eventuelle behov for dispensasjoner eller tillatelser fra miljømyndigheter som Statsforvalteren i Rogaland eller Rogaland fylkeskommune vil måtte innhentes av Lnett basert på hvilke behov de vil ha i forbindelse med rivingen, og dersom tiltaket kan ha virkninger for viktige naturverdier utover det som er beskrevet i detaljplanen. Det er på dette tidspunktet ikke kjent om noe behov for dispensasjon fra offentlig myndigheter.

Det skal i utgangspunktet ikke være behov for inngrep i og langs vassdrag. Ved uforutsette behov må dette avklares med riktig miljømyndighet i forkant av gjennomføringen.

Tabell 2-1 gir en kortfattet oversikt over medvirkningsprosessene ved utarbeidelse av detaljplanen. Tabellen vil oppdateres etter Lnett har fått inn uttalelser fra berørte myndigheter, grunneiere og rettighetshavere.

Tabell 2-1 Medvirkning fra berørte parter. Tabellen oppdateres etter høring.

Hvem	Type involvering	Dato	Kommentar
Hjelmeland Kommune			
Statsforvalteren i Rogaland			
Rogaland Fylkeskommune			
Grunneiere	Dialog omkring bruk av vei og riggområder.	Mars 2026	Det er mottatt aksept fra alle grunneiere som er berørt av planlagt bruk av vei og riggområder.

3 Endring fra konsesjon

Omsøkt tiltak gjelder riving av eksisterende luftledning og mastepunkt mellom Gamle Hjelmeland transformatorstasjon og Hjelmeland kraftverk. Det er tidligere avklart med NVE at søknad om riving sendes parallelt med detaljplan. For det aktuelle tiltaket regner man derfor dette kapittelet som irrelevant.

4 Kunnskapsgrunnlag og krav etter annet lovverk

4.1 Oppdatert kunnskapsgrunnlag

Fordi rivesøknad og detaljplan skal behandles parallelt av NVE foreligger det ikke oppdatert kunnskap i forhold til hva som er beskrevet i søknad om tillatelse til riving.

4.2 Krav etter annet lovverk

Lnett har kartlagt behov for tillatelser og avklaringer etter annet lovverk, og nedenfor beskrives disse nærmere. Eventuelle behov for ytterlige avklaringer etter annet lovverk vil avklares fortløpende med ansvarlig myndighet.

4.2.1 Kulturminneloven

Tiltaket vil ikke komme i direkte kontakt med kulturminner (se nærmere beskrivelse under punkt 6.2.3). Behov for registreringer av luftledningstraseer og mastepunkter vil bli avklart med kulturminnemyndighetene under høring (Rogaland fylkeskommune), slik at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 8, 9 og 14 oppfylles før anleggsstart. Ved behov kan fylkeskommunen kreve at det gjennomføres en kartlegging/registrering i de områdene hvor dette er aktuelt før anleggsarbeidene starter for å avklare eventuelle behov for dispensasjon fra kulturminneloven.

Registrerte kulturminner som ligger i umiddelbar nærhet til ledningstrase og mastepunkter vil hensyntas og gjerdes inn ved behov i forbindelse med anleggsarbeidene.

Tiltaket krysser ingen eksisterende kulturminner. Det er registret to kulturminner i nærheten av traseen som går langs Grøddåna. Kulturminne id. 14751 er et gravfelt fra jernalder og kulturminne id. 4938 er et gravminne fra jernalderen. Riving av luftledningen vil ikke direkte påvirke de aktuelle kulturminnene. Transport inn til mastepunkt for riving skal heller ikke påvirke kulturminnene på en negativ måte. Ved å rive eksisterende master i nærheten av kulturminnene reduseres de visuelle forstyrrelsene som i dag påvirker opplevelsesverdien. Dette medfører en klar forbedring av kulturminnets landskapsmessige situasjon.

4.2.2 Forurensningsloven og forurensningsforskriften

Gjennomgang av tilgjengelige kartdata i Miljødirektoratets grunnforurensningskart viser ingen registrerte lokaliteter med kjent eller mistenkt grunnforurensning innenfor tiltaksområdet. Det er dermed ikke indikasjoner på forurenset grunn basert på eksisterende offentlige data, og det vurderes som lite sannsynlig at tiltaket berører områder med forurensningsrisiko.

Prosjektet skal midlertidig håndtere kreosotimpregnerte trestolper. Disse stolpene inneholder dermed PAH, som er kategorisert som miljøfarlig stoff. Kreosotimpregnerte stolper skal derfor håndteres som farlig avfall iht. avfallsforskriften § 11 og 13 og forurensningsloven § 7 og 28.

Master skal fjernes slik det er beskrevet i kapittel 6. Stolper som er impregnert med kreosot skal leveres som farlig avfall til godkjent mottak.

Kreosotimpregnerte stolper som fjernes kan kun mellomlagres midlertidig, dersom de legges på tett, ugjennomtrengelig dekke eller på absorberende materiale som f.eks. bark, for å hindre avrenning til grunn og vann. Ved behov skal det også legges tett dekke over midlertidig lagrede stolper for å hindre avrenning ved nedbør. Det er ikke tillatt å legge stolpene direkte på bakken, da dette kan innebære fare for forurensning etter forurensningsloven § 7. Alt kapp og søl skal samles opp og håndteres som farlig avfall, og lagringstiden skal holdes så kort som mulig.

4.2.3 Vegloven

I forkant av gjennomføring skal Lnett ved behov innhente nødvendige tillatelser for kryssing av offentlig vei fra aktuell veieier. Lnett skal også utarbeide nødvendig skiltplan for arbeid som berører offentlig vei.

Lnett skal avklare/innhente nødvendig tillatelse ved behov for midlertidig bruksendring ved avkjøring fra offentlig vei fra veieieren.

4.2.4 Motorferdselsloven

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 4 første ledd bokstav e), gir Lnett tillatelse til motorferdsel i utmark i forbindelse med riving av luftledningen. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 6.1.1.

4.2.5 Naturmangfoldloven

Det er registrert viktige naturtyper med rødlistede arter i tilknytning til ledningstraseen. Transport av master er i disse områdene planlagt utført med helikopter, og deler av mast under terreng kan bli stående for å redusere behovet for terrenginngrep (for nærmere beskrivelse se kapittel 6).

4.2.6 Drikkevannsforskriften

Etter § 4, Forurensing, i Drikkevannsforskriften er det forbudt å forurense drikkevann. Det er ikke registrert noen grunnvannsborehull som kommer i konflikt med tiltaket.

4.2.7 Luftfartsloven

Det må sørges for at nødvendige landingstillatelser og andre tillatelser knyttet til helikopterbruk er innhentet før anleggsarbeidet starter.

4.2.8 Friluftsløven

Transport til og fra tiltaksområdet skal ikke hindre fri ferdsel i området. Det skal tas hensyn til lokale turløyper, friluftsområder og annet potensial for å påvirke turgående under anleggsfasen.

4.2.9 Vannressursloven

Luftledning krysser Hjelmelandsvassdraget ved Grødåna . Det skal unngås inngrep i kantvegetasjon. Dersom det under arbeid likevel skulle være behov for inngrep i kantvegetasjon til elv eller bekk, skal Lnett avklare med aktuell myndighet om det er nødvendig med dispensasjon fra vannressursloven § 11, og eventuelt søke om dispensasjon.

4.2.10 Arter unntatt offentligheten

Gjennomgang av tilgjengelig kunnskap og søk i nasjonale databaser viser at det ikke er registrert noen sensitive arter unntatt offentlighet (skjermede artsdata) i eller i umiddelbar nærhet av den eksisterende luftledningen som skal rives. Det foreligger dermed ingen kjente artsforekomster av denne typen som forventes å bli påvirket av tiltaket.

Dersom det likevel avdekkes arter som er truede, prioriterte eller skjermet for offentlighet under gjennomføringen av tiltaket, skal arbeidet stanses på den berørte strekningen, og ansvarlig offentlig myndighet varsles. Myndigheten vil da vurdere behovet for nødvendige tiltak i tråd med gjeldende krav til oppdatering av kunnskapsgrunnlaget.

4.2.11 Bruk av veier

Bruk av veier reguleres hovedsakelig av vegloven med forskrifter og vegtrafikkloven med forskrifter. Ved omfattende transport på offentlig vei må forhold som veistandard, behov for utbedringer, skilting og trafiksikringstiltak avklares med den som eier eller er ansvarlig for veien (vegmyndigheten).

Tiltakets omfang vurderes i dette tilfellet som relativt lite. Man mener derfor det i utgangspunktet ikke skal være noe behov for utbedringer av veistandard. Utførende skal allikevel vurdere dette behov underveis og i etterkant av gjennomføringen.

5 Beskrivelse av anlegg

5.1 Arealbruk

Prosjektet vil ikke beslaglegge noe fremtidig areal etter gjennomføring. Alt arealbruk vil være midlertidig og relatert til rivingen av luftledningen inkludert fjerning av master. Terrenget vil i sin helhet bli tilbakeført i samsvar med omkringliggende arealer. Fjerning av luftledningen vil friggi arealet etter rivearbeidet er gjennomført.

Lnett eier 50 kV luftledningen fra Gamle Hjelmeland transformatorstasjon til Hjelmeland kraftverk. Ledningen ble bygget i 1992 for å blant annet ta imot produksjon fra Hjelmeland kraftverk. Luftledningen skal rives og er i en lengde på omtrent 6 km. Tiltaket berører Hjelmeland kommune i Rogaland fylke. Ledningstrase består av kreosotimpregnerte tremaster med aluminiumstravers og FeAl-linetråd.

Lengde og antall master:

- 50 kV luftledning gamle Hjelmeland transformatorstasjon til Hjelmeland kraftverk med omtrent lengde på 6 km og 51 mastepunkt

6 Beskrivelse av anleggsarbeidet

Kraftledningen som skal rives er i et variert landskap bestående av jordbruksareal og skog. I mindre deler av området står mastepunkt i fulldyrket mark. Noe av arealet består av innmarksbeite. Terrenget er kupert, og det vil i enkelte områder være behov for å ferdes i bratt terreng. Det vil bli utarbeidet en ROS-analyse i forbindelse med arbeidene. ROS-analysen vil vurdere de mest hensiktsmessige og effektive måtene å fjerne mastene med bakgrunn i deres plassering for å redusere omfanget av terrenginngrep og ivareta sikkerheten.

Arbeidene med fjerning av luftledningen vil utføres av Lnett. Mastene som skal rives består av kreosotimpregnert trestolper med aluminiumstraverser, mens faselinene er av typen FeAl. Det er i detaljplankartet tegnet inn forslag til riggområder og landingsplass for helikopter, samt bruk av private veier, se vedlegg 1. I forbindelse med utarbeidelse av rivesøknad har det vært dialog med berørte grunneiere, og disse har gitt aksept for bruk av planlagte riggområder og bruk av private veier. Det vil også være en løpende dialog med grunneiere under gjennomføringen for detaljer rundt fremdrift og bruk av riggområdene.

I forbindelse med riving av luftledning vil følgende fremgangsmetode gjelde:

- Faselinje avspennes og vinsjes inn fortløpende
- Armaturer, isolatorer og travers demonteres forsiktig og senkes til bakken. Ingen deler skal droppes fra høyde
- Kreosotimpregnerte trestolper kappes ned, legges i terreng, samles opp når et stort nok antall master er kappet, mellomlagres på tett underlag på avsatte riggområder, og transporteres på godkjent deponi

I detaljplankart i vedlegg 1 fremkommer alle mastepunkt som skal fjernes. Hvordan hver enkelt mast skal fjernes skal vurderes under gjennomføring.

Noen av mastene er plassert i områder hvor riving av hele mastepunktet gir u hensiktsmessig mye skade på naturen. I disse områdene vurderer Lnett det som hensiktsmessig å la deler av masten bli stående igjen under terreng for å minimere skade på omkringliggende natur både i tilknytning til transport inn til mastepunkt og fjerning av selve masten. Der master står på fast fjell skal mastestolpene fjernes i sin helhet, med eventuelle festeanordning til fjell der mast er plassert i utmark eller annet mykt underlag skal den kappes minst 20 cm under terrengoverflaten, og der mast er plassert på fulldyrket mark skal den kappes minst 100 cm under terrengoverflaten.

I tillegg er det master som ligger innenfor aktsomhetsområder for skred og steinsprang (se aktsomhetskart over trase i vedlegg 2). I rasutsatte områder vurderer Lnett det som hensiktsmessig å la deler av mast bli stående hvis utførende vurderer det som risikofylt å fjerne hele masten. I slike tilfeller skal stolpene kappes ved terrengflate.

I tilfeller hvor deler av mast blir stående igjen i terrenget skal dette registreres og rapporteres til grunneier.

Hovedprinsipp for fjerning av master:

- Master skal som utgangspunkt fjernes i sin helhet
- Der naturinngrepet vurderes som u hensiktsmessig stort kan deler av mast bli stående igjen. For slike tilfeller gjelder følgende prinsipp:
  - Fast fjell: Mast fjernes i sin helhet med festeanordning.
  - Utmark og mykt underlag: Minst 20 cm under terrengoverflate

- Fulldyrket mark: Skal som hovedregel fjernes i sin helhet, eller minst 100 cm under terrengoverflate
- I skredutsatte områder skal mast fjernes ned så nærme terreng som mulig uten at det utgjør en risiko for personell eller kan føre til ras. Mast 32 – 34 ligger i utløsningsområde for steinsprang. I utløpsområdene for steinsprang ligger det 10 master (mastenummer 1(endemast), 22-23, 31, 35-38, 40 og 43)
- Eventuelle hull etter stolper under terrengnivå skal fylles med nærliggende, stedlige masser
- Stolper skal mellomlagres på tett underlag og leveres til godkjent mottak

Det vil bli benyttet helikopter for transport av master fra maste plassering til riggplass hvor de senere blir hentet av lastebil med kran. Transport vil skje på offentlige og private veier. Det kan bli aktuelt å benytte terrenggående kjøretøy for tilkomst til mast.

Figur 6-1 Bilder av aktuelle mastetype som skal rives

6.1 Terrenginngrep

For riving av master er man avhengig av tilkomst til mastene. Der mastene er plassert på flatt terreng, som i dyrket mark, vil tilkomst med kjøretøy være den mest hensiktsmessige løsningen.

Der mastene står i mer ulent terreng, der tilkomst med kjøretøy vil være utfordrende, er det vurdert som mest hensiktsmessig å benytte helikopter.

6.1.1 Riggplasser, anleggsveier og helikopterbruk

For mastepunkt der det ikke finnes naturlig adkomstvei vil primært ledningstraseen benyttes som adkomst. Dette forutsetter at rettighetsbeltet under traseen kan benyttes i forbindelse med tilkomst for gjennomføring av rivearbeidet. Alle foreslåtte adkomstveier er kommunisert til grunneier med kart.

Fra offentlige og private veier vil det i perioder kunne foregå terrengtransport inn til mastepunkt langs ledningstraseen. Transporten vil kunne foregå ved bruk av ATV, traktor og beltekjøretøy. Det er også aktuelt å benytte traktor for opptak av master på fulldyrket mark. Transport i terreng skal gjøres på en slik måte at varige sår i terrenget minimeres.

Helikopter vil trolig være hovedtransportmiddel for frakt av master og materiell der veinett ikke er tilstrekkelig eller annen tilkomst er utfordrende. Trestolper vil transporteres fra mastepunkt til nærmeste riggområdet hvor de samles opp for senere å bli hentet med lastebil og transportert til godkjent mottak. Riggområder som skal benyttes til lagring av helikoptertransporterte stolper er tegnet inn i detaljplankart (vedlegg 1).

Riggområder kan benyttes til lagring av utstyr, materiale, vinsj- og trommelplasser, parkering, brakker, helikopterlanding og andre aktiviteter nødvendig for gjennomføring av tiltaket. Se detaljplankart i vedlegg 1 for oversikt over plasseringen av riggområder. Utførende skal vurdere hvilke avsatte riggplasser iht. detaljplankart (se vedlegg 1) som til enhver tid skal benyttes for å gjennomføre arbeidet på en trygg og rasjonell måte. Eventuelle behov for ytterligere riggområder må avklares med NVE og grunneiere. Riggområdet R3 skal gruses opp og benyttes til innspoling av linje. Reetablering av R3 skjer i samråd med grunneier. Lnett som utførende er ansvarlig for å reparere skader på terreng forårsaket av anleggsarbeidet og transport på eksisterende veier og inn til anleggsområdet. Inngrep i natur skal holdes til et minimum innenfor tiltaksområdet. Reparasjon av terreng skal skje fortløpende i forbindelse med rivingen. Alt terreng som er påvirket av tiltaket skal tilbakestilles mest mulig i tråd med opprinnelig eller omkringliggende terreng iht. NVE sin veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg (ref. kilde /3/)

Det skal ikke forekomme anleggsvirksomhet utenfor angitte transportveier, riggområder, mastepunkt eller luftledningstrase. For transport inn til angitte transportveier kan offentlige veier benyttes. Ved behov for vegetasjonsrydding skal dette minimeres kun til det som faktisk er nødvendig.

Følgende generelle føringer er gjeldende for adkomst og transport:

- Det skal til enhver tid tas hensyn til omgivelsene
- All transport skal foregå så skånsomt som mulig for omgivelsenes, og ikke medføre vesentlig fare for ferdsel i området
- Viftekjøring skal unngås
- Utførende skal vurdere behovet for merking og skilting som markerer anleggsarbeidet og anleggstrafikk. Merking er ment som opplysning for omgivelsene om arbeidet som gjennomføres.

6.2 Avbøtende tiltak

6.2.1 Jordbruksarealer og beitedyr

Luftledningen som skal rives krysser i hovedsak skog, men også mindre deler innmarksbeite, fulldyrket jord og myr.

For å ivareta jordbruksarealer gjelder følgende tiltak:

- Det skal tas hensyn til slått i forbindelse med kjøring med gravemaskin når master skal fjernes. Arbeid skal om mulig gjennomføres i størst mulig grad i forbindelse med nyslått
- Ved arbeid på beiteareal skal riggplasser og mastepunkt sikres mot skade på husdyr. Det skal vurderes inngjerding av arbeidsområdet etter behov
- Støyende anleggsaktivitet i nærheten av gårdsbruk vil forekomme (f.eks. helikopter). Grunneiere skal varsles om støyende aktivitet (f.eks. helikoptertransport) i nærheten av sine eiendommer i forkant av gjennomføring av aktivitetene.
- Dersom det er behov for gravearbeid på dyrket mark skal det gjennomføres på en så skånsom måte som mulig. Ved graving over drenggrøfter skal disse tilbakeføres tilsvarende som før gjennomføring av arbeidet slik at funksjonen til dreneringen opprettholdes.

6.2.2 Dersom det påvises fremmedarter eller sykdom på enkelte gårds- og bruksnummer skal beskrivelse under kapittel 6.2.7 følges. Naturmangfold

For kartlegging av naturmangfold har man sett på registrerte rødlistede arter og naturtyper i nærheten av eksisterende luftledning. Utenfor dette område anser man det som lite sannsynlig at rivearbeidet vil påvirke enten i form av transport inn til master eller i forhold til selve rivingen av master.

I tiltaksområdet er det registrert flere rødlista arter som er sårbare (VU) og noen som er sterkt truet (CR). Det er registrert flere typer kartlav, fugler, fisk og bløtdyr.

I Grødåna som ligger langs traseen mot Hjelmeland kraftstasjon er det registrert laks (VU) og elvemusling (EN). Mellom trase som skal rives og Vassvikfjellet er det registrert flere typer lav (Grå buktrinslav, Trollpraktlav, Tussepraktlav, og Kystskoddelav). Det er 4 registreringer av Grå buktrinslav (VU) og enkeltregistreringer av de andre lavartene. Trollpraktlav er regnet som sterkt truet (EN). I sørvestlige deler av Steinslandsvatnet er det også en eldre registrering av Hubro (EN).

Det er ikke gjort noen registreringer av rødlistede arter direkte under traseen til luftledningen som søkes revet.

Arbeidet med riving av luftledningstrase planlegges å gjennomføres utenfor hekkesesongen. Ved gjennomføring av arbeid i hekkesesong for fugl skal man i forkant av rivearbeid foreta en undersøkelse for å identifisere eventuelle reir i områder hvor man skal rive master eller gjennomføre transport med maskiner. Ved identifisering av reir skal disse markeres tydelig for at ferdsel med mannskap og maskiner i nærheten skal unngås.

Av viktige naturtyper er deler av Grødåna med randsone registrert som viktig bekkedrag. For arbeid langs Grødåna skal ikke riverarbeidet føre til noe negativ påvirkning av bekkedraget eller randsonen. Kantvegetasjon skal ikke fjernes.

I østlige deler av Steinslandsvatnet er det registrert et viktig område for ferskvann og våtmark. På nordsiden av Vassvikfjellet krysser ledningstraseen et område som er registrert som gammel boreal lauvskog. I samme området mot Steinslandsvatnet er det også registrert ved siden av traseen registrert et område med rik sump- og kildeskog, og et område med gammel fattig edellauvskog.

For å sikre miljøene mot negativ påvirkning som følge av rivearbeidet skal det være fokus på å begrense inngrepet rundt mastpunktene og omkringliggende område. Dersom det er behov for transport inn til mastepunkt skal det vurderes om det er behov for forebyggende tiltak for å redusere eventuelle kjøreskader. Viftekjøring skal ikke forekomme. Hvis kjøring er vanskelig å gjennomføre uten skade på naturmangfold skal bruk av helikopter vurderes.

6.2.3 Kulturminner

Tiltaket krysser ingen eksisterende kulturminner. Det er heller ikke registrert noen kulturminner i umiddelbar nærhet til luftledningen. Imidlertid ligger det to kulturminner på dyrka mark i nærheten av siste del av ledningen ved Hjelmeland kraftstasjon.

Kulturminne id. 14751 er et gravfelt fra jernalder og kulturminne id. 4938 er et gravminne fra jernalderen. Riving av luftledningen vil ikke direkte påvirke de aktuelle kulturminnene. Transport inn til mastepunkt for riving skal heller ikke påvirke kulturminnene på en negativ måte. Ved å rive luftledningen reduseres eventuelle visuelle forstyrrelser som i dag kan påvirke opplevelsesverdien. Dette medfører en forbedring av kulturminnets landskapsmessige situasjon.

Behov for befaring og registrering vil bli avklart med kulturmyndigheter (Rogaland fylkeskommune), slik at undersøkelsesplikten iht. kulturminnelovens § 8, 9 og 14 er oppfylt før anleggsstart. Fylkeskommunen vil avgjøre hvorvidt det er behov for og eventuelt hvor det er behov for kartlegging/registrering før anleggsarbeidene starter.

6.2.4 Friluftsliv

Luftledningstraseen krysser et kartlagt friluftslivsområdet rett sør for Forekammen. Område med kartlagt FOID FK00016193 er en grønnkorridor eller «gamal driftaveg» til Bjødnabu. Tiltaket vil ha liten til ingen påvirkning på området funksjon.

Sentrale turstier og friluftsområder skal merkes av på detaljplankart.

Transport til og fra tiltaksområdet skal ikke hindre fri ferdsel i område. Det skal tas hensyn til lokale turstier og løyper for å unngå/minimere påvirkningen for turgående under gjennomføring av tiltaket.

Det skal ikke lagres utstyr på andre områder enn de som er angitt i detaljplanen. Skogsavfall og nedfall som følge av arbeid med riving av master skal ryddes og fjernes så raskt som mulig og ikke være til hinder for ferdsel i området.

6.2.5 Forhold til andre offentlige og private arealplaner

Det foreligger ingen regionale eller lokale planer i tiltaksområdet. Det antas uavhengig av dette at tiltaket ikke utgjør noen konflikt med eksisterende planer for området. Detaljplan vil bli sendt på høring hos de aktuelle myndighetene for innspill. Detaljplanen oppdateres med eventuelle innspill.

Det er ikke kjent hvorvidt det finnes noen private utbyggingsplaner i området som krever særskilt hensyn med tanke på rivingen av luftledningen. Grunneiere vil bli kontaktet for innspill.

6.2.6 Forurensning og avfallshåndtering

Gjennomgang av tilgjengelige kartdata i Miljødirektoratets grunnforurensningskart viser ingen registrerte lokaliteter med kjent eller mistenkt grunnforurensning innenfor tiltaksområdet. Det er heller ikke registrert noe grunnvannsborehull i GRANADA-databasen, der rivingen eventuelt skulle utgjøre en risiko for forurensning av drikkevann. Det er dermed ikke indikasjoner på forurenset grunn basert på eksisterende offentlige data, og det vurderes som lite sannsynlig at tiltaket berører områder med forurensningsrisiko.

Prosjektet skal midlertidig håndtere kreosotimpregnerte trestolper. Stolper som er impregnert med kreosot inneholder PAH som er kategorisert som miljøfarlig stoff. Kreosotimpregnerte stolper skal derfor håndteres som farlig avfall iht. avfallsforskriften § 11 og 13 og forurensningsloven § 7 og 28. Stolper som er impregnert med kreosot skal leveres som farlig avfall til godkjent mottak.

Kreosotimpregnerte stolper som fjernes, kan kun mellomlagres midlertidig dersom de legges på tett, ugjennomtrengelig dekke eller på absorberende materiale som bark, for å hindre avrenning til grunn og vann. Det er ikke tillatt å legge stolpene direkte på bakken, da dette kan innebære fare for forurensning etter forurensningsloven § 7. Kapp og søl fra kapping skal samles opp og håndteres som farlig avfall, og lagringstiden skal holdes så kort som mulig. Det skal også vurderes behov for å dekke over stolper for å redusere muligheten for avrenning ved nedbør.

Det skal være tilstrekkelig og egnet beredskapsutstyr på og ved anleggsmaskiner, lagringstanker og påfyllingsområder for håndtering av olje- eller drifstoffsøl. Beredskapsutstyr skal være lett tilgjengelig, skiltet og arbeidere skal være kjent med bruk og plassering av utstyret.

Utførende skal før igangsetting utarbeide en avfallsplan. Avfallet skal håndteres på en forsvarlig måte, sorteres, gjenvinnes og leveres til godkjent mottak. Utførende skal ha system for sortering av ulike avfallsfraksjoner. Farlig avfall skal ikke blandes med annet avfall. Ved kapping av stolper i mastepunkt skal armaturer, isolatorer og traverser fjernes først, deretter kappes stolpene ned.

Master i tre som fjernes fraktes til mellomlagring. Derfra skal de leveres til godkjent mottak. Det skal unngås unødvendig mellomlagring. Så fort beholdningen er tilstrekkelig for et fullt lass skal man gjennomføre vekktransportering. Armaturer, traverser og linetråder samles i kurv/kontainer hvor det kan mellomlagres. Avfall rundt mastepunkt skal fjernes rett etter at mastepunkt avsluttes. Anleggsområdet skal til enhver tid holdes ryddig og avfallsfraksjoner skal sorteres og leveres til godkjent avfallsmottak.

6.2.7 Fremmedarter

Hvis det underveis i anlegget registreres fremmedarter på riggplass, langs transportveier, i ledningstrase eller i øvrige tiltaksområder, skal utførende i samråd med fagperson iverksette tiltak for å unngå spredning. Registrering av fremmedart og tiltak skal varsles til gjeldende myndighet.

Fremmedarter skal ikke spres videre i forbindelse med anleggsarbeidet. Miljødirektoratets risikovurdering av aktuelle arter i infiserte masser avgjør hvilke ytterligere tiltak som er nødvendige for å hindre spredning.

Ved eventuell transport av infiserte masser ut av anleggsområdet skal massene tildekkes under transport for å hindre utilsiktet spredning av plantedeler og frømateriale, og skal leveres til godkjent mottak for håndtering av denne typen spesialavfall.

Det må foretas grundig rengjøring av kjøretøy og utstyr som har vært i kontakt med infiserte masser for de tas i annen bruk. Lasteplan må børstes av på deponistedet og kjøretøy og anleggsmaskiner må vaskes etter bruk.

6.2.8 Støy

Det vil være noe støy tilknyttet selve rivingen av mastepunktene og transport av stolpene vekk fra tiltaksområde. Støy vil imidlertid kun være midlertidig og vil ikke vedvare i lengre perioder.

Støy fra anleggsdrift og anleggstrafikk skal som hovedregel ikke overskride grenseverdiene i Miljødepartementet sine retningslinjer T-1442 (2021). Dersom grenseverdiene vil overskrides, skal utførende søke dispensasjon fra gjeldende myndighet.

Både prosjektleder og grunneiere skal varsles senest en uke i forkant av særlig støyende aktiviteter, f.eks. helikopterflyvning. Varselet skal inneholde informasjon om type aktivitet, sted og tidsperiode. Det skal også informeres og eventuelle tiltak som iverksettes for å redusere støynivå og/eller ulempe for tredje part.

Helikoptertransport og andre særlig støyende aktiviteter skal skje iht. Forurensningsforskriften §8 og ikke foregå i tidsrommet 21:00–07:00 og ikke på søndag/helligdager i nærheten av boligområder.

6.2.9 Støv

Støvflukt fra anleggsområdet og veier skal begrenses. Utførende skal kartlegge tiltak for å begrense støvflukt. Eksempel på tiltak kan være redusert hastighet, tildekking av masser, vanning, salting eller lignende.

Ved bruk av grus på vei i anleggsfasen skal det unngås unødig flukt av sand og støv. Omfanget av grusveier som benyttes vil være begrenset. Bruk av drivstoff, olje og kjemikalier

Utførende skal gjøre en risikovurdering knyttet til plassering av særlig risikofylte aktiviteter som lagring av drivstoff og kjemikalier. Det vil være behov for blant annet mobile tanker for fylling av drivstoff i forbindelse med prosjektet. Utførende skal enten benytte doble tanker eller oppsamlingskar med volum på minimum 100 % av tankvolumet. Alle maskiner skal ha absorbenter tilgjengelig. Ved eventuelle uhellsutslipp skal det ryddes opp umiddelbart.

Før oppstart og jevnlig under gjennomføring skal det sikres at maskiner og kjøretøy ikke lekker olje eller drivstoff. Reparasjoner av maskiner skal skje på verksted og ikke på prosjektområdet.

Lnett skal i HMS-plan vurdere miljørisiko knyttet til lagring og bruk av farlige stoffer (kjemikalier, olje og drivstoff).

Utførende plikter å ha et oversiktlig og oppdatert stoffkartotek med datablad over alle kjemikalier i bruk på anlegget. Det skal rapporteres på lagerbeholdning og forbruk av farlige stoffer.

6.2.10 Varslingsplan

Utførende er ansvarlig for at det utarbeides en varslingsplan. Varslingsplanen skal inneholde telefonnummer til nødetater, i tillegg til sentrale kontakter hos byggherre. Varslingsplanen må også inneholde relevante telefonnummer som dekker Hjelmeland kommune. Varslingsplan skal iverksettes og være klar før arbeidet starter.

Akutt forurensning skal håndteres fortløpende og utførende skal sørge for nødvendig beredskap for å forhindre, stanse, fjerne og begrense virkning. Brannvesen, forurensningsmyndighet og prosjekteier skal varsles omgående.

6.3 Kontroll og rapportering

Det kan bli foretatt inspeksjon i anleggsfasen. Både byggherre og NVE vil kunne følge opp anleggsfasen med en eller flere befaringer for å se at vilkår i forbindelse med godkjent rivetillatelse og detaljplan blir fulgt.

Etter gjennomført rivefase skal Lnett dokumentere ovenfor NVE at riving er utført i samsvar med gitte vilkår fra tillatelse og iht. godkjent detaljplan. Prosjekteier og miljøtilsynet hos NVE vil kunne gjennomføre avsluttende inspeksjon av området.

Riving av luftledningen skal dokumenteres internt og til offisielle instanser, herunder:

- Norsk Luftfartsregister
- Kartverket
- Fosweb/Systemansvarlig
- NVE

6.4 Avvikshåndtering

Avvik skal rapporteres, dokumenteres og håndteres. Det skal beskrives hvem som håndterer avvik og hvem som er ansvarlig for å melde inn avvik. Både utførende part hos Lnett, prosjektleder hos Lnett og eventuelt NVE skal meldes om avvik. Det skal også være åpning for at tredjeperson skal kunne melde avvik. Avvik kan meldes til kontaktpersoner på prosjektets hjemmeside.

7 Føringer for driftsfase og internkontroll

7.1 Føringer for driftsfasen

Når luftledningen er fjernet i sin helhet, og alle arbeidene er ferdigstilt, skal terrenget gro naturlig igjen slik at det fremstår naturlig. Det vil ikke være behov for ytterligere arbeider etter rivingsarbeidene er ferdigstilt, og føringer for driftsfasen av anlegget er derfor ikke relevant.

7.2 Internkontroll for krav til miljø og landskap

I Lnett sine prosjekter skal avtrykket på miljøet være minst mulig. Det betyr at ytre miljø skal stå i fokus fra konseptfase til ferdig revet anlegg. Energilovforskriften § 3-5 krever at «konsesjonæren plikter ved planlegging, utførelse, og drift av anlegg å sørge for at allmenheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren». Både Lnett og utførende hos Lnett skal jobbe for at prosjektet planlegges og utføres i tråd med mål om minst mulig ulempe. Denne detaljplanen er utarbeidet for å ivareta dette målet.

Alle energianlegg med konsesjon etter energiloven kapittel 3 er underlagt kravet om internkontroll for miljø og landskap, jf. Energiforskriften § 3-7.

Beskrivelsen i dette kapitlet svarer ut lovpålagte krav til internkontroll i prosjektering og utføring av prosjektet. Krav til internkontroll omtales under med kommentar om hvordan krav ivaretas i prosjektet.

Styrende dokumenter for anlegget som regulerer tillatelse og miljø-/landskapskrav er:

- Energiloven og energiforskriften
- Anleggskonsesjonen, se kapittel 1.2
- Detaljplanen (dette dokumentet) og detaljplanens godkjenningsvedtak
- Krav etter andre lovverk, se kapittel 4.2

7.3 Implementering og oppfølging

Lnett og utførende hos Lnett har et ansvar for å sikre implementering og oppfølging av detaljplanen. Ansvaret fordeles som følgende:

- **Lnett:** Som konsesjonær har Lnett ansvar overfor NVE for at detaljplanen implementeres, følges opp og etterleves. Lnett har ansvar for at eventuelle endringer underveis i prosjektet er avklart med NVE, berørte grunneiere og eventuelle sektormyndigheter.
- **Utførende:** Detaljplanen er en del av avtalegrunnlaget med utførende, og krav og føringer i detaljplanen skal ivaretas av utførende part. Areal-, miljø og landskapskrav i denne detaljplanen skal innarbeides i utførende egen HMS-plan. Detaljplanen skal være et fast

For å sikre at krav og føringer i detaljplanen implementeres og følges opp skal utførende part og ansvarlige for søknad hos Lnett utnevne en miljøansvarlig.

8 Vedlegg

- Vedlegg 1 – Detaljplankart
- Vedlegg 2 – Aktsomhetskart for skred

9 Kilder

/1/ Veileder for detaljplan for nettanlegg. NVE juni 2023

/2/ Retningslinjer for håndtering av sensitive artsdata, veileder M-606. Miljødirektoratet 2016

/3/ Veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg. NVE 2021

10 Revisjonslogg

Tabell 10-1 Revisjonslogg

Versjon	Dato	Endringer	Kapittel
00	05.03.2026	Utkast til detaljplan	-